

Åben skole

-virksomhedsbesøget

Denne vejledning er til skoler og virksomheder, der samarbejder om Åben Skole-aktiviteter. Vejledningen beskriver regler og krav med særligt fokus på virksomhedsbesøget, da der er behov for klarhed med hensyn til, hvilke regler og krav der gælder under besøget.

Det skal bemærkes, at virksomhedsbesøg ikke er det samme som erhvervspraktik, og at vejledningen ikke gælder for sådanne praktikophold.

Overordnet set gælder de samme regler for eleverne under virksomhedsbesøget, som når de er på skolen. Med andre ord: Skolen og lærerne har ansvaret for eleverne. Nedenstående punkter uddyber de enkelte forhold.

Indhold

1. Virksomhedsbesøget
2. Skolens ansvar
3. Undervisning, ikke arbejde
4. Forsikring
5. Virksomhedens ansvar
6. Børneattest
7. Overenskomster
8. Baggrund om Åben Skole

1. Virksomhedsbesøget

Formålet med et virksomhedsbesøg er, at eleverne får indblik i, hvordan der arbejdes og hvad der arbejdes med i danske virksomheder, og hvordan det relaterer sig til fagene i grundskolen. Overordnet set er der tale om, at en del af undervisningen flyttes ud på virksomheden.

Virksomhedsbesøget vil typisk bestå af en introduktion til virksomheden samt en rundvisning på virksomheden, hvor eleverne får lov til at observere, hvordan der arbejdes og hvad der arbejdes med på virksomheden. Eleverne kan også i forbindelse med virksomhedsbesøget få lov til at udføre praktiske øvelser tilpasset elevernes alder og udvikling.

Det anbefales, at der inden virksomhedsbesøget udformes en klar aftale om, hvilke aktiviteter, der indgår i virksomhedsbesøget, og hvilke sikkerhedsforskrifter, der gælder på virksomheden, så både lærere, elever og medarbejdere kan forberede sig bedst muligt til virksomhedsbesøget.

2. Skolens ansvar

Når undervisningen flyttes ud på en virksomhed, gælder der de samme regler for eleverne, som når de er på skolen, og det er skolen og lærerne, der har ansvaret for eleverne, når de er på virksomheden. Virksomhedsrepræsentanten hjælper læreren med at sikre, at eleverne kender reglerne på virksomheden, og at virksomhedsbesøget foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

At skolen har ansvaret i forbindelse med et virksomhedsbesøg, betyder i praksis, at det er læreren, der har ansvaret for eleverne samt pligt til at føre tilsyn med eleverne, når de opholder sig på virksomheden. Hvis der indgår praktiske øvelser i forbindelse med virksomhedsbesøget, sørger læreren for, i samarbejde med virksomhedsrepræsentanten, at eleverne får tilstrækkelig oplæring og instruktion i at udføre de praktiske øvelser sikkert og forsvarligt.

Det bemærkes, at skolen og læreren har en skærpet tilsynsforpligtelse, når undervisningen foregår i lokaler og på steder, som rummer særlige risikomomenter, eller hvis der er givet særlige sikkerhedsforskrifter eller lignende.

3. Undervisning, ikke arbejde

Det skal bemærkes, at Åben Skole ikke er det samme som erhvervspraktik. Aktiviteter i forbindelse med Åben Skole vil altid have karakter af undervisning. Eleverne må godt i forbindelse med virksomhedsbesøget løse opgaver og lave praktiske øvelser som del af undervisningen, men de må ikke udføre reelle arbejdsopgaver.

Når eleverne ikke er på arbejde, gælder undervisningsmiljøloven for eleverne - på samme måde som den gælder, når eleverne er i skole. Formålet med undervisningsmiljøloven er at sikre, at undervisningen foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det er elevernes lærere, der har ansvaret for eleverne, og det er også dem, der ved, hvad eleverne må beskæftige sig med i en undervisningssituation.

Endvidere gælder arbejdsmiljølovens udvidede område for eleverne, når de udfører praktiske øvelser, der har arbejdsmæssig karakter, men som ikke er decideret arbejde. Det indebærer bl.a., at arbejdet skal tilrettelægges og udføres på en måde, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at maskiner og redskaber ligeledes skal være indrettet og anvendes, så de er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Desuden må stoffer og materialer, der kan være farlige, kun fremstilles og anvendes ved arbejdsprocesser, der sikrer mod ulykker og sygdomme. Pligten for arbejdsgiver til instruktion, oplæring og tilsyn gælder ikke over for eleverne, da der ikke er tale om arbejde for en arbejdsgiver, ligesom arbejdsmiljøreglerne for unge ikke gælder.

Skolen og virksomheden aftaler på forhånd, hvilke forholdsregler, der skal tages inden virksomhedsbesøget, samt hvilke aktiviteter og øvelser, der skal indgå i dagens program.

4. Forsikring

Åben Skole-aktiviteter kan bl.a. indgå i det obligatoriske emne Uddannelse og Job. Det kan fx være ved at give eleverne en alsidig viden om uddannelses- og erhvervs muligheder. Når det er tilfældet, er virksomhedsbesøget omfattet af statens erstatningsordning, da alle aktiviteter der indgår i emnet Uddannelse og Job er omfattet af statens erstatningsordning.

Det betyder, at eleverne er dækket af statens erstatningsordning, når de opholder sig på virksomheden. Børne- og Undervisningsministeriet yder dermed erstatning for skader, som en elev forvolder på andres person eller ejendele, hvis eleven kan gøres ansvarlig for skaden, medmindre tingsskaden er dækket af anden forsikring. Endvidere yder Børne- og Undervisningsministeriet erstatning til eleven, hvis en elev kommer til skade. Overordnet set er det således skolen, der har forsikringsansvaret i forbindelse med et virksomhedsbesøg, og ikke den deltagende virksomhed.

5. Virksomhedens ansvar

Medarbejdere er dækket af de sædvanlige regler og forsikringer, der gælder på arbejdspladsen. Det betyder, at hvis medarbejderen er skyld i en skade, så dækkes den typisk af en tingsforsikring eller arbejdsgiverens ansvarsforsikring, medmindre skaden er forvoldt ved grov uagtsomhed eller forsæt.

Hvis en medarbejder varetager undervisningen af elever, er det stadig elevernes lærer, der har ansvaret for eleverne samt tilsynspligten. Tilsyn er ikke det samme som konstant opsyn og kan fx gennemføres gennem forudgående instruktion. En medarbejder kan derfor godt være alene med eleverne, uden at det ændrer ved lærerens tilsynspligt - fx hvis en klasse deles op i hold.

6. Børneattest

Ved deltagelse i enkeltstående forløb er der ikke et krav om en børneattest. Medarbejdere, der repræsenterer virksomheden i forbindelse med virksomhedsbesøget, skal derfor ikke indhente en børneattest.

7. Overenskomster

FH og DA er enige om, at overenskomster på FH/DA-området ikke er relevante når skoleelever deltager i aktiviteter i regi af Åben Skole på virksomhederne, idet eleverne ikke er fast tilknyttet virksomheden og ikke udfører arbejde for en arbejdsgiver. Se fælles udtalelse fra FH/DA herunder.

FH
FAGBEVÆGELSENS
HOVEDORGANISATION

DA
DANSK
ARBEJDSGIVERFORENING

LO-sagsnr. 19-0439
DA-sagsnr. POS-2018-00004
Ref.: KMR, MALL/bho
7. februar 2019

UDTALELSE

Folkeskoleelevers undervisning på virksomheder

FH og DA er enige om, at folkeskoleelever, der besøger virksomheder i forbindelse med Åben Skole, ikke udfører arbejde for en arbejdsgiver. Folkeskoleeleverne kan lave praktiske øvelser, der ligner det arbejde, som udføres på virksomheden. Der er imidlertid hverken tale om arbejde for en arbejdsgiver eller nogen form for oplæring eller uddannelse med henblik på at kunne udføre arbejdsopgaver under overenskomstens faglige gyldighedsområde.

Folkeskoleeleverne er ikke tilknyttet virksomheden og er ikke omfattet af overenskomsternes bestemmelser for medarbejdere. Det gælder generelt for alle overenskomster på FH/DA-området. Det gælder endvidere evt. lokalaftaler udstedt i henhold til overenskomsten.

Der er endvidere heller ikke etableret et elev- eller læreforhold mellem folkeskoleeleverne og virksomheden i henhold til overenskomsternes regler for elever og lærlinge. Disse regler i overenskomsterne på FH/DA-området finder således heller ikke anvendelse.

Sammenfattende er det således FH og DA's opfattelse, at overenskomsterne på FH/DA-området generelt ikke indeholder regler, som skal iagttages, når folkeskoleelever deltager i aktiviteter i regi af Åben Skole på virksomhederne.

Nanna Højlund Næstformand, FH	Steen Müntzberg Underdirektør, DA
----------------------------------	--------------------------------------

8. Baggrund om Åben Skole

Formålet med Åben Skole er, at eleverne møder virkeligheden uden for skolen ved at inddrage nye læringsrum, der tager højde for, at eleverne lærer på forskellige måder. Elevernes møde med virkeligheden uden for skolen, skal bidrage til alle elevers læring, trivsel og udvikling.

Den Åbne Skole giver mulighed for at skabe en mere praksisorienteret undervisning med fokus på elevernes egne erfaringsdannelser gennem det at opleve, handle og forstå, hvilket kan have en positiv indvirkning på elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling. Den Åbne Skole kan også fremme elevernes nysgerrighed og lyst til at eksperimentere og gå på opdagelse i specifikke emner og områder, der har vakt deres interesse.

Den Åbne Skole kan finde sted på mange måder, og der er en høj grad af frihed til lokalt at planlægge og tilrettelægge den Åbne Skole. Det kan være i form af skolernes samarbejde med virksomheder, erhvervsskoler samt i forbindelse med natur- og kulturaktiviteter, herunder udflugter og ekskursioner til, landbrug, museer, teatre, musikskoler, kunstskeoler og foreninger. Det kan også være ved at invitere omverdenen, herunder virksomheder, foreninger m.v. ind på skolen.

Links og ressourcer

- Tilsyn med eleverne (bekendtgørelse nr. 703 af 23. juni 2014 om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden)
- Statens erstatningsordning (bekendtgørelse nr. 1753 af 23. december 2016 om statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.)
- Undervisningsmiljøloven (lovbekendtgørelse nr. 316 af 5. april 2017 om elever og studerendes undervisningsmiljø)
- Arbejdsmiljøloven (lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017 om arbejdsmiljø)

Kontakt

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Tlf. 33 92 50 00 Mail: stuk.cia@stukuvvm.dk

Arbejdstilsynet

Tlf. 70 12 12 88 Mail: at@at.dk

dansk
center for
undervisningsmiljø
viden til praksis

Tlf. 72 26 54 00 Mail: tilsyn@dcum.dk